

Innst. S. nr. 213

(2001-2002)

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens melding om virksomheten i 2001

Dokument nr. 2 (2001-2002)

Til Stortinget

1. SAMMENDRAG

Formålet med Riksrevisjonens virksomhet er gjennom revisjon og veiledning å kontrollere at statens inntekter blir innbetalt som forutsatt og at statens midler og verdier blir brukt og forvaltet på en økonomisk forsvarlig måte og i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger.

Det skjer betydelige endringer i forvaltningen med blant annet endrede tilknytningsformer for statlige oppgaver. Siden Riksrevisjonen primært har ansvaret for å revidere statlige regnskaper medfører fristilling av statlige virksomheter at omfanget av Riksrevisjonens regnskapsrevisjon reduseres. Samtidig øker kontrollomfanget knyttet til statens eierskapsforvaltning og etterspørselen etter forvaltningsrevisjon.

Riksrevisjonen skal være et effektivt kontrollorgan for Stortinget, men er også ansvarlig revisor i statlige virksomheter. Det er derfor en utfordring å imøtekomme forvaltningens behov for revisjon og veiledning. I tilknytning til Riksrevisjonens arbeid med ny strategisk plan er det gjennomført en holdningsundersøkelse blant et begrenset antall reviderte virksomheter.

I 2001 hadde Riksrevisjonen merknader til statsrådens forvaltning av Selskapet for industrivekst SF (SIVA). Merknaden gikk på at Riksrevisjonen var nektet innsyn i et dokument knyttet til Kommunal- og regionaldepartementets forvaltning. I Riksrevisjonens forslag til ny lov og instruks er det foreslått å videreføre de rammebetingelsene som har vært nyttet siden Stortinget vedtok gjeldende lov og instruks. Riksrevisjonen ser det som særlig viktig at innsynsretten ikke blir innskrenket, og Riksrevisjonen må selv bestemme kontrollomfanget.

En orientering om INTOSAI Development Initiatives (IDI) virksomhet følger som vedlegg til dokumentet.

1.1 Riksrevisjonens formål og oppgaver

Riksrevisjonen skal gjennom revisjon og veiledning kontrollere at statens inntekter blir innbetalt som forutsatt, og at statens midler og verdier blir brukt og forvaltet på en økonomisk forsvarlig måte og i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger.

Riksrevisjonens oppgaver følger av Grunnloven § 75 k, lov om statens revisionsvesen av 8. februar 1918 og Stortingets instruks og vedtak.

Riksrevisjonen har blant annet i oppgave å

- revidere statsregnskapet og alle regnskaper avlagt av statlige virksomheter og andre myndigheter som er regnskapspliktige til staten, herunder forvaltningsbedrifter, forvaltningsorganer med særskilte fullmakter, statlige fond og andre organer eller virksomheter der dette er fastsatt i særlig lov (regnskapsrevisjon)
- gjennomføre systematiske undersøkelser av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra Stortingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon)
- kontrollere forvaltningen av statens interesser i selskaper, banker m.m. (selskapskontroll)
- veilede forvaltningen i spørsmål vedrørende regnskap og økonomi

Riksrevisjonen kan også etter avtale påta seg revisjons-, kontroll- eller bistandsoppdrag internasjonalt.

Stortinget kan pålegge Riksrevisjonen å sette i gang særlige undersøkelser.

Riksrevisjonen skal være objektiv og nøytral ved utførelsen av sine oppgaver. Revisjonen skal planlegges, gjennomføres og rapporteres slik lov, instruks og god revisjonsskikk i Riksrevisjonen krever.

1.2 Utviklingstrekk i forvaltningen - betydning for revisjonen

Omstillingen av offentlig sektor med blant annet endrede tilknytningsformer for statlige oppgaver stiller andre og nye krav til revisjonsmetoder og revisjonsfokus.

På de områdene hvor virksomhetene har fullt eller tilnærmet monopol vil det i revisjonen være særlig viktig å ha fokus på kvalitet og effektivitet.

Fra 1. januar 2002 har fem statlige regionale foretak overtatt ansvaret for spesialisthelsetjenesten. Den politiske styringen av sektoren vil skje gjennom det statlige eierskapet, og Riksrevisjonens kontroll vil omfatte både en oppfølging av eierskapsforvaltningen og forvaltningsrevisjon i foretakene.

Stortinget behandlet i 2001 en reform for høyere utdanning, Kvalitetsreformen, som vil innebære at institusjonene generelt vil få større frihet.

Økt brukerorientering har lenge vært et sentralt mål i forvaltningspolitikken. Bedre service og større valgmuligheter er sentrale virkemidler.

Gjennom en rekke reformer og omstillingsprosesser er det skapt forventninger om betydelig effektivisering.

Informasjonsteknologi blir i stadig større utstrekning tatt i bruk for å planlegge og gjennomføre offentlige tiltak og programmer. IKT-systemene har også blitt mer komplekse, og offentlige virksomheter er i dag tilknyttet nasjonale og globale nettverk.

Det er nedsatt et offentlig utvalg som skal vurdere flerårige statsbudsjetter og alternative prinsipper for budsjettering og regnskapsføring i staten.

Økt samhandling over landegrensene og utviklingen av informasjons- og kommunikasjonsteknologiløsninger tilknyttet globale nettverk medfører større fare for økonomisk kriminalitet. Mer konkurranse og stadige omstillingsprosesser kan også bidra til økt risiko for misligheter og korrupsjon.

1.3 Revisjonsaktiviteter

Riksrevisjonen ser det som nødvendig og hensiktsmessig at det løpende arbeides med den revisjonsfaglige utviklingen. Det har i 2001 vært arbeidet blant annet med følgende faglige utviklingsprosjekter: metodeutvikling, IT-revisjon m.m., utvikling av prosessorientert IT-revisjonsverktøy, datafangst, kvalitetskontroll for regnskapsrevisjonen samt veiledningsoppgaver/observatøroppgaver og undervisning.

Riksrevisjonen baserer sitt revisjonsarbeid på lov og instruks, og på egne standarder og retningslinjer for revisjonsarbeidet som er utviklet på grunnlag av INTOSAI's (International Supreme Audit Institutions) standarder.

Revisjonsarbeid i Riksrevisjonen planlegges og gjennomføres ut fra en vurdering av vesentlighet og risiko. Ved vurdering av vesentlighet er finansielle størrelser sentrale. For regnskapsrevisjonen er det sær-

lig viktig å vurdere kontrollrisiko, det vil si å vurdere virksomhetens internkontroll, men også iboende risiko blir vurdert.

Regnskapsrevisjonen omfatter foruten statsregnskapet også alle underliggende regnskaper. Riksrevisjonen har deltatt i en felles arbeidsgruppe med representanter fra Finansdepartementet som har diskutert aktuelle problemstillinger knyttet til regnskapsordningen i staten. Gruppen kom i sin rapport fram til at virksomheter som har flere regnskapsførere som rapporterer til statsregnskapet, skal avlegge ett samlet regnskap for hele virksomheten. Finansdepartementet har besluttet at ordningen skal gjelde fra og med regnskapsåret 2001. Dette vil medføre at antallet regnskaper reduseres noe.

Regnskapsrevisjonen omfatter også ni nordiske institusjoner mv., 18 statlige stiftelser og noen fond. Stiftelsene avlegger regnskap etter regnskapsloven.

Revisjonen er søkt gjennomført på en mest mulig effektiv og hensiktsmessig måte. Riksrevisjonen har hatt en god dialog med reviderte virksomheter og departementene om de sakene som har vært behandlet.

I forslaget til ny lov og instruks for Riksrevisjonen er det foreslått en omlegging av den rapporteringen Stortinget får i Dokument nr. 1. Omleggingen innebærer en helhetlig rapportering per departement og en totalvurdering av statsregnskapet. Arbeidet med å endre resultatrapporteringen er påbegynt.

Hvor store ressurser som skal avsettes til forvaltningsrevisjon mot det enkelte departement, avgjøres på grunnlag av en prosess der alle forvaltningsområder vurderes ut fra vesentlighet og risiko.

Det har i 2001 vært arbeidet med 40 forvaltningsrevisjoner. Av disse ble ti avsluttede forvaltningsrevisjoner besluttet oversendt Stortinget som Dokument nr. 3-saker. Følgende to saker ble avsluttet etter foranalysen: Effektiviteten av tariffstrukturen for rørtransport av petroleum og Analyse av arbeidsmarkedsbedriftene. Av de påbegynte forvaltningsrevisjonene videreføres 27 i 2002. Oppfølgingen av seks forvaltningsrevisjoner behandlet av Stortinget i 1998 ble omtalt i Dokument nr. 3:1 (2001-2002).

Selskapskontrollen omfattet i 2001 26 heleide og 31 deleide aksjeselskaper, seks statsforetak, åtte virksomheter organisert ved særskilt lov og 26 studentsamskipnader. Selskapskontrollen er basert på vurdering av vesentlighet og risiko i forhold til det enkelte selskap. Resultatet av kontrollen ble rapportert til Stortinget i Dokument nr. 3:2 (2001-2002).

Riksrevisjonens antegnelser til statsregnskapet for 2000 fremgår av Dokument nr. 1 (2001-2002). Det ble tatt opp i alt 48 saker hvorav 34 antegnelser og 14 saker til orientering.

Riksrevisjonen kunne ikke godkjenne regnskapene for 2000 for Rikshospitalet, Aetat Arbeidsdirektoratet, Utlendingsdirektoratet, Statens landbruksforvaltning, Statens kornforretning og de samiske videregående skolene i Karasjok og Kautokeino.

Det ble avdekket betydelige svakheter ved økonomiforvaltningen i flere virksomheter. Flere kontroller som ble gjennomført på anskaffelsesområdet, viste manglende etterlevelse av regelverket for offentlige anskaffelser, både det nasjonale regelverket og EØS-reglene. Riksrevisjonens kontroll av fastsettelse av skatt påviste flere tilfeller der skatteyttere hadde fått krav om betaling av for mye skatt eller var blitt beskattet for lavt. Kontrollen avdekket også en rekke brudd på ligningslovens habilitetsregler. Revisjonen av trykdeatens regnskap avdekket flere svakheter ved regnskapsavlegget og internkontrollen i forbindelse med IT-systemene. På innfordringssiden ble det tatt opp flere saker som omhandlet restanser og/eller mangelfulle rutiner for innfordringsarbeidet, samt manglende iverksettelse av innfordringstiltak. I forbindelse med en revisjon av ulike tilskuddsordninger påviste Riksrevisjonen lite oppfølging fra departementene og mangler når det gjaldt departementenes fastsettelse av mål og oppfølgingskriterier.

1.4 Internasjonale aktiviteter

Revisjonsoppdrag i internasjonale organisasjoner gir økt revisjonskompetanse og nyttig kunnskap om hvordan slike organisasjoner forvalter de midlene medlemslandene har bevilget.

Riksrevisjonen hadde i 2001 revisjonsoppdrag i følgende organisasjoner: International Organization for Migration (IOM), European Center for Medium Range Weather Forecasts (ECMWF), Council of Europe Development Bank og EFTA/ESA/EFTA Court.

Det har i 2001 ikke vært aktiviteter i prosjektet bistand til utviklingen av Zambias riksrevisjon da den første avtaleperioden for støtte fra Norge er utløpt, men ny avtale ventes undertegnet i 2002.

Riksrevisjonen har vedtatt en bistandsstrategi som skal legges til grunn ved vurderingen av nye forespørsler om bistand. I 2001 har det kommet forespørsler om samarbeid/bistand fra to land, Bangladesh og Latvia, som vil bli vurdert i 2002.

Det er videre etablert rutiner for samarbeid med INTOSAI Development Initiative (IDI).

Riksrevisjonen er medlem av INTOSAI (The International Organisation of Supreme Audit Institutions) og dens regionale organisasjon for Europa, EUROSAI. Riksrevisjonen er medlem i INTOSAI Governing Board, medlem av INTOSAI Finance Committee, og møter som observatør til EUROSAI Governing Board. Riksrevisjonen er videre medlem av INTOSAI Working Group on Environmental Auditing (miljørevisjon) og i INTOSAI Working Group on the Audit of Privatisation (privatisering), INTOSAI Auditing Standards Committee (revisjonsstandarder) og INTOSAI Standing Committee on EDP Audit (IT-revisjon). Riksrevisjonen har i 2001 arrangert et miljørevisjonsseminar i Oslo for deltakere fra EUROSAI-området.

Riksrevisjonen har hatt besøk fra riksrevisor fra Canada, Ungarn, India, Nepal og Bangladesh. Riksre-

visor har besøkt Frankrike og India. Det har også vært delegasjonsbesøk fra en rekke riksrevisjoner.

Riksrevisjonen arrangerte nordisk sjefsmøte som fant sted på Svalbard i august 2001. Årets nordiske kontaktmannsmøte ble holdt i Stockholm. Nordisk/baltisk møte ble gjennomført i Litauen. Det er etablert samarbeid på utvalgte revisjonsområder for blant annet å utveksle erfaringer mellom landene og utvikle revisjonskompetansen.

Det ble videre i 2000 etablert et samarbeid mellom riksrevisjonene i England, Tyskland, Nederland, Sverige, Finland, Danmark og Norge om rapportering/revisjon i bistandsprosjekter (Utsteinsamarbeidet).

Det gjennomføres årlige møter mellom NATO Board of Auditors og NATO-landenes revisjonsorganer.

Når det gjelder samarbeid mellom revisjonsorganene i de landene som har F-16 jagerfly har Riksrevisjonene i Belgia, Danmark, Nederland, Norge og USA holdt årlige kontaktmøter og samarbeidet om enkelte prosjekter, noe den portugisiske riksrevisjonen også har sluttet seg til.

1.5 Organisering, ressursfordeling og personalet

Riksrevisjonens øverste ledelse er et kollegium bestående av fem riksrevisorer valgt av Stortinget for en periode på fire år.

Det nåværende kollegium er valgt for perioden 1. juli 1998 til 30. juni 2002 og har følgende sammensetning:

Leder: Bjarne Mørk-Eidem
 Varamedlem: Åse Klundelien
 Nestleder: Eivind Eckbo
 Varamedlem: Arve Lønnum
 Medlem: Tore Haugen
 Varamedlem: Eilef A Mæland
 Medlem: Helga Haugen
 Varamedlem: Johan Buttedahl
 Medlem: Brit Hoel
 Varamedlem: Nils Totland

Det er avholdt 10 kollegiemøter i 2001. Riksrevisor-kollegiet har besøkt OECD og den franske riksrevisjonen i Paris samt de samlokaliserte revisorene i Bergen, Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet.

I tilknytning til arbeidet med strategisk plan for perioden 1999-2002 ble både organisering, ressursbehov og ressursfordeling i Riksrevisjonen vurdert. Det ble besluttet å videreføre den spesialiserte organisasjonsstrukturen som ble etablert i 1996. Riksrevisjonens totale ressursbruk på ulike aktiviteter i 2001 er omtrent den samme som i 2000.

Riksrevisjonen hadde i 2001 budsjettert med 458 stillinger. Ved årsskiftet var 458 personer tilsatt, i totalt 445 årsverk. 92 personer er lokalisert utenfor Oslo.

Kjønnsfordelingen i Riksrevisjonen viste per 31. desember 2001 en kvinneandel på 51,5 pst. Kvinneandelen varierer noe mellom de ulike avdelingene, men alle har nådd målet om minimum 40 pst. kvinner. I 2000 var det kun stillingsgruppen avdelingsdirektør/

seksjonsleder som ikke hadde nådd målet. I løpet av 2001 har imidlertid kvinneandelen i denne gruppen økt og var ved årsskifte 41,2 pst. I råd og utvalg er det 48 pst. kvinnerepresentasjon.

Riksrevisjonen satser bevisst på å rekruttere medarbeidere med god formalkompetanse, og andelen av medarbeidere med høyere utdanning har økt i de senere årene.

Det satses på ytterligere kompetanseheving på ulike fagområder - spesielt innen IT-revisjon. Medarbeiderne tilbys både interne og eksterne kurs og seminarer.

Under "Andre personalpolitiske tiltak - HMS" redegjøres det nærmere for: medarbeidersamtaler/arbeids- og ytelsesvurdering, seniorpolitikk, organiseringen av bedriftshelsetjeneste og en arbeidsmiljøkartlegging samt andre HMS-tiltak

Riksrevisjonen hadde i 2001 63 kunngjøringer. Flere av kunngjøringene var felles for avdelingene. Det begynte 70 nye medarbeidere, og 17 medarbeidere fikk ny stilling internt. Som et ledd i rekrutteringsarbeidet er Riksrevisjonen som arbeidsplass markedsført ved åtte utdanningsinstitusjoner.

I 2001 var den totale turnoveren i Riksrevisjonen på 10,1 pst. (9 pst. i 2000). I tillegg har ni medarbeidere gått over på pensjon. Det er fortsatt hovedsakelig de nyutdannede uten arbeidserfaring, hvor Riksrevisjonen er første arbeidsplass, som slutter.

Sykefraværet i Riksrevisjonen i 2001 var på 6,22 pst. (5,17 pst. i 2000).

1.6 Administrasjon og interne aktiviteter

Riksrevisjonen redegjør her nærmere for: administrative driftsoppgaver og støttefunksjoner, mobile kommunikasjonsløsninger, et sikkerhetsprosjekt hvor bl.a. formålet med arbeidet er å sikre at all informasjon i Riksrevisjonen blir behandlet i tråd med lovpålagte krav. Det tas sikte på at instruks og rutiner blir vedtatt og implementert våren 2002.

Riksrevisjonen ble fra og med 1. januar 2001 omfattet av offentlighetsloven. Egne retningslinjer for praktisering av offentlighet i Riksrevisjonen er utarbeidet. Det er registrert totalt 380 innsynbegjæringer. Av disse ble 323 innvilget og 57 avslått.

Det har også i 2001 vært arrangert "Faglig forum" som er møter der aktuelle temaer presenteres for Riksrevisjonens tilsatte av interne eller eksterne krefter.

Arbeidet med strategisk plan for perioden 2003-2006 ble igangsatt høsten 2001. Planen er bygd opp rundt en overordnet visjon om at Riksrevisjonen bidrar til fornuftig ressursbruk og god forvaltning.

Riksrevisjonen vil også drøfte og ta stilling til aktuelle organisatoriske endringer våren 2002. Det tas sikte på at justert oppgavefordeling og organisatoriske endringer skal iverksettes 1. juli 2002.

1.7 Riksrevisjonens budsjett og regnskap for 2001

Regnskapet er revidert av statsautorisert revisor Finn Berg Jacobsen, som Stortingets presidentskap har opp-

nevnt som revisor. Revisjonsberetning er sendt Stortinget.

I forbindelse med komiteens behandling av dokumentet ble det 15. mai 2002 rettet en henvendelse til Riksrevisjonen. Bakgrunnen var at det under dokumentets Del 3 Revisjonsaktiviteter - Regnskapsarbeid, Forvaltningsrevisjon er vist til at "Av de påbegynte forvaltningsrevisjonene videreføres 27 i 2002". Komiteen ønsket å få oversendt oversikten over disse forvaltningsrevisjonene. Komiteen mottok 21. mai 2002 oversikten fra Riksrevisjonen. Denne ligger vedlag innstillingen.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kjell Engebretsen, Reidun Gravdal og Jørgen Kosmo, fra Høyre, André Dahl og Martin Engeset, fra Fremskrittspartiet, Carl I. Hagen og Henrik Rød, fra Sosialistisk Venstreparti, Siri Hall Arnøy og lederen Ågot Valle og fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, viser til at Riksrevisjonens oppgaver er nedfelt i Grunnloven, og at lov og instruks er gitt av Stortinget. Komiteen understreker betydningen av å føre kontroll med at statens midler brukes og forvaltes på en økonomisk forsvarlig måte og i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger.

Komiteen har gjennomgått Riksrevisjonens melding om virksomheten i 2001. Komiteen viser til at det i 2001 har vært arbeidet med 40 forvaltningsrevisjonsprosjekter. Av disse ble 10 avsluttede prosjekter sendt Stortinget som Dokument nr. 3-saker. To saker ble avsluttet etter foranalysen. Av de påbegynte prosjektene videreføres 27 i 2002. I Riksrevisjonens antegnelser til statsregnskapet for 2000 er det tatt opp 48 saker, hvorav 34 er antegnelser og 14 saker er til orientering. Komiteen er tilfreds med at det framkommer en kort omtale av sakene som ble avsluttet etter foranalysen, jf. komiteens merknader i Innst. S. nr. 260 (2000-2001).

Komiteen viser videre til at selskapskontrollen i 2001 har omfattet 26 heleide og 31 deleide aksjeselskaper, seks statsforetak, åtte virksomheter organisert ved særlov og 26 studentskipnader.

Når det gjelder de dokumenter som er blitt oversendt Stortinget til behandling i 2001, viser komiteen til sine merknader og Stortingets vedtak i de ulike sakene.

I forbindelse med kjønnsfordelingen i Riksrevisjonen viser komiteen til at det er en liten overvekt av kvinner, med en andel på 51,5 pst. Komiteen konstaterer at det med unntak av stillingsgruppen avdelingsdirektører/-seksjonsledere, som nå har 41,2 pst., har alle gruppene nådd målet med minimum 40 pst. kvinneandel. Komiteen registrere videre at når det gjelder råd og utvalg er det 48 pst. kvinnerepresentasjon. Komiteen understreker viktigheten av å føre

en personalpolitikk over tid som sikrer rekruttering av kvinner til råd og utvalg, deltakelse i internasjonale fora samt til lederstillinger.

Komiteen registrerer at i alt 70 nye medarbeidere begynte i løpet av året samt at den totale turnoveren er på 10,1 pst. Komiteen konstaterer at 458 personer er tilsatt ved årsskiftet.

Komiteen konstaterer at endringer i forvaltningen med blant annet endrede tilknytningsformer for statlige oppgaver stiller andre og nye krav til revisjonsmetoder og revisjonsfokus. Komiteen registrerer blant annet at fristilling av statlige virksomheter medfører at omfanget av Riksrevisjonens regnskapsrevisjon reduseres samtidig som kontrollomfanget knyttet til statens eierskapsforvaltning og etterspørselen etter forvaltningsrevisjon øker.

Komiteen har videre merket seg at det arbeides løpende med revisjonsfaglige utviklingsprosjekter.

Komiteen har merket seg at Riksrevisjonen, i tilknytning til arbeid med ny strategisk plan, har gjennomført en holdningsundersøkelse blant et begrenset antall reviderte virksomheter noe som har gitt nyttige innspill til den videre utviklingen av revisorrollen. Komiteen vil understreke betydningen av at Riksrevisjonen har et aktivt forhold til reviderte virksomheter, bl.a. for å gi veiledning i tilknytning til revisjonsarbeidet.

Komiteen viser spesielt til Riksrevisjonens kommentarer om at økt samhandel over landegrenser samt utvikling og tilknytningen av Informasjons- og kommunikasjonsteknologiløsninger tilknyttet globale nettverk medfører økt faren for økonomisk kriminalitet. I tillegg til at mer konkurranse og stadige omstillinger kan bidra til økt risiko for misligheter og korrupsjon. Komiteen er av den klare oppfatning at det er viktig at Riksrevisjonen i fremtiden retter økt oppmerksomhet mot faren for økonomiske misligheter når revisjonen planlegges og gjennomføres.

Komiteen har viser til at det gjennom flere år har vært arbeidet med forslag til ny lov og instruks for Riksrevisjonen. Komiteen viser til at forslaget ble oversendt Stortinget i januar 2001 og er nå til behandling i "Utvalget til å utrede Stortingets kontrollfunksjon". Komiteen viser til at utvalget vil overlevere sin rapport til Stortinget i juni 2002. Komiteen viser til at Riksrevisjonen har tatt opp flere saker som omhandler til dels betydelig svakheter i økonomiforvaltning i flere virksomheter, jf. Dokument nr. 1 (2001-2002). I noen tilfeller var manglene så vesentlige at regnskapene ikke kunne godkjennes av Riksrevisjonen. Komiteen ser svært alvorlig på dette, jf. komiteens merknader i Innst. S. nr. 101 (2001-2002). Komiteen viser til at det her påpekes meget alvorlige og kritikkverdige forhold og at de må følges opp av overordnet nivå i forvaltningen.

Komiteen har merket seg Riksrevisjonens internasjonale aktiviteter og er tilfreds med det aktivitetsnivå det vises til.

Komiteen er fornøyd med Riksrevisjonens arbeid. Komiteen viser til at Riksrevisjonen i sin melding kort har redegjort for Strategisk plan 2003-2006. Komiteen er videre tilfreds med at de årlige meldingene også inneholder en revisjonsfaglig vurdering av aktuelle utviklingstrekk og problemområder i forvaltningen. Komiteen konstaterer at en omtale av vurderingssystemet som er utarbeidet for å velge ut forvaltningsrevisjoner følger som vedlegg til dokumentet. Komiteen ber Riksrevisjonen vurdere hvorvidt den revisjonsfaglige begrunnelsen for risiko og vesentlighet også skal framlegges sammen med rapportene.

Komiteen viser til at Riksrevisjonen i 2001 hadde merknader til statsrådets forvaltning av Selskapet for industrivekst SF (SIVA) som gikk på at Riksrevisjonen var nektet innsyn i et dokument knyttet til Kommunal- og regionaldepartementets forvaltning, jf. Dokument nr. 3:2 (2001-2002). Komiteen viser i denne forbindelse til sine merknader i Innst. S. nr. 111 (2001-2002) samt de synspunkter som fremkom i den etterfølgende debatten. Komiteen finner saken svært alvorlig og viser til at en enstemmig komite uttalte:

"Komiteen kan vanskelig se at det er forhold som tilsier at det aktuelle dokument ikke burde utleveres til Riksrevisjonen."

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, påpeker at det særlig viktig at innsynsretten til Riksrevisjonen ikke blir innskrenket og har merket seg forordet i Riksrevisjonens strategiske plan.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det er Riksrevisjonen selv som må bestemme kontrollomfanget. Disse medlemmer slutter seg videre til Riksrevisjonens bemerkning om at det ikke vil være mulig å gjennomføre en effektiv kontroll dersom den kontrollerte selv skal bestemme hvilke dokumenter kontrolløren skal få innsyn i.

Disse medlemmer konstaterer at det i Riksrevisjonens strategiske plan i forordet heter:

"IKT-utviklingen stiller nye krav til revisjonsmetoder og revisjonsverktøy. Tilknytningen av IKT-systemer til globale nettverk øker også faren for økonomisk kriminalitet. Mer konkurranse og stadige omstillinger kan også bidra til økt risiko for misligheter og korrupsjon.

I Riksrevisjonens forslag til ny lov og instruks er det foreslått å videreføre de rammebetingelser som fortsatt vil gjøre det mulig å gjennomføre en effektiv revisjon og kontroll. Si ser det som særlig viktig at innsynsretten ikke blir innskrenket. Det vil ikke være mulig å gjennomføre en effektiv kontroll dersom den som blir kontrollert skal bestemme hva Riksrevisjonen kan få innsyn i, og det er en forutsetning for Riksrevisjonens uavhengighet at vi selv kan bestemme kontrollomfanget."

Det vises også til at Riksrevisjonskollegiet i sin innledning til den foreliggende melding om virksomheten også spesielt tar opp, og derved gjør Stortinget oppmerksom på at:

"I Riksrevisjonens forslag til ny lov og instruks er det foreslått å videreføre de rammebetingelser som har vært nyttet siden Stortinget vedtok gjeldende lov og instruks. Riksrevisjonen ser det som særlig viktig at innsynsretten ikke blir innskrenket, og Riksrevisjonen må selv bestemme kontrollomfanget. Det vil ikke være mulig å gjennomføre en effektiv revisjon og kontroll dersom den som blir kontrollert skal bestemme hva Riksrevisjonen kan få innsyn i."

Disse medlemmer oppfatter det slik at to regjeringer nå etter hverandre søker å få til en innskrenkning av Riksrevisjonens tradisjonelle rett til selv å bestemme hvilke dokumenter den ønsker innsyn i. Når så Riksrevisjonen varsler sin oppdragsgiver Stortinget om dette for å få stadfestet den selvsagte rett for enhver revisjon til selv å avgjøre hvilke dokumenter som er nødvendige for å gjennomføre en forsvarlig revisjon unnlater Stortinget å gi sitt eget revisjonsorgan støtte. Disse medlemmer finner dette uakseptabelt. Samtidig med at den norske Riksrevisjon deltar i internasjonalt arbeid med opplæring av et riksrevisjonssystem i nye demokratier som vil bekjempe maktkonsentrasjon og korrupsjon bl.a. med prinsippet om at det er revisjonen som selv bestemmer over innsyn i de dokumenter revisjonen selv ønsker, undergraver, etter disse medlemmers mening, Stortinget det samme prinsipp ved ikke å stadfeste det allerede nå.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i enhver sammenheng stille til rådighet for Riksrevisjonen de dokumenter Riksrevisjonen anmoder om å få innsyn i."

Et annet flertall, komiteens medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser for øvrig til at spørsmålet om Riksrevisjonens innsynsrett og prosedyrene ved denne, først vil bli endelig når ny lov for Riksrevisjonen er vedtatt.

Komiteen viser avslutningsvis til sin henvendelse vedrørende oversendelse av oversikt over "de påbegynte forvaltningsrevisjonene som videreføres", og ønsker for fremtiden at en slik oversikt vedlegges meldingen.

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Stortinget ber Regjeringen i enhver sammenheng stille til rådighet for Riksrevisjonen de dokumenter Riksrevisjonen anmoder om å få innsyn i.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 2 (2001-2002) - Riksrevisjonens melding om virksomheten i 2001 - vedlegges protokollen.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 4. juni 2002

Ågot Valle
leder

Carl I. Hagen
ordfører

Kjell Engebretsen
sekretær

Vedlegg**Brev fra Riksrevisjonen til kontroll- og konstitusjonskomiteen, datert 22. mai 2002****Dokument nr. 2 (2001-2002) -****Riksrevisjonens melding om virksomheten i 2001**

Det vises til kontroll- og konstitusjonskomiteens brev av 15. mai 2002 vedrørende Dokument nr. 2 (2001-2002). Komiteen ber om en oversikt over påbegynte forvaltningsrevisjoner i 2001 som videreføres i 2002.

De 27 omtalte forvaltningsrevisjonene som videreføres i 2002 er (fordelt departementsvis):

Arbeids- og administrasjonsdepartementet:

- Konsulentbruk i staten

Barne- og familiedepartementet:

- Oppfølging og tilsyn med ulike tiltak i barnevernet

Forsvarsdepartementet:

- Effektiviteten i forswarets nye informasjonssystemer (GOLF)

Fiskeridepartementet:

- Forvaltning av fiskeriressursene

Finansdepartementet:

- Tollvesenets TVINN-system (deklarasjon og maskekontroller med mer.)
- Styling av IT-prosjekter (SIAMO, MVA3 og SKARP)
- Delingsmodellen som ble innført ved skattereforment av 1992
- Effektiviteten i tolletatens grensekontroll
- Effektiviteten i tolletatens virksomhetskontroll
- Kvalitet på resultatinformasjon i statsbudsjettet

Helsedepartementet

- Psykisk helsetjeneste - samordning mellom kommune og fylkeskommune
- Effektivitet i sykehus

Justisdepartementet:

- Resultatanalyse av KRIPOS

Kommunal- og regionaldepartementet:

- Det kommunale inntektssystemet
- UDIs ansvar og rolle

Kultur- og kirke departementet:

- Forvaltningens sikring av Norges kunstsatter

Landbruksdepartementet:

- Matvaresikkerhet og forbrukertrygghet
- Balansen mellom naturressursforvaltning og hensynet til reindriftsnæring

Miljødepartementet:

- Helse- og miljøfarlige kjemikalier i produkter
- Statens Forurensningstilsyns (SFT) håndtering av avfallsdeponier og spesialavfall

Samferdselsdepartementet:

- Plansystemet i Statens vegvesen
- Resultatanalyse av omorganisering av NSB til særlovsselskap

Sosialdepartementet:

- Resultatanalyse av handlingsplan for eldreomsorgen
- Hjelpemiddelformidlingen

Utdannings- og forskningsdepartementet:

- Virksomhetsstyringen ved universitetene

Utenriksdepartementet:

- Effektiviteten av samlet bistand til et av Norges prioriterte samarbeidsland
- Miljørettet bistand

Normalt vil påbegynte forvaltningsrevisjoner ende opp i en egen rapport til Stortinget. Enkelte forvaltningsrevisjoner kan imidlertid bli avsluttet etter en foranalyse. Disse vil i så fall bli omtalt i Dokument nr 2. Dersom det ikke avdekkes vesentlige avvik, eller hvis forvaltningen allerede har gjort nødvendige endringer, kan det bli besluttet å ikke rapportere til Stortinget som egen sak. Undersøkelsen vil da bli trykket i Riksrevisjonens administrative rapportserie, og kontroll- og konstitusjonskomiteen vil få tilsendt den administrative rapporten til orientering. Saken vil også bli omtalt i Dokument nr 2.